N°. 212. 1859.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

WOENSDAG 7 SEPTEMBER.

NEDERLANDEN.

(Staatsblad n°. 90.) *WET van den 19den Augustus 1859, houdende naturalisatie van* Manuel Paulino.

WIJ WILLEM III, BIJ DE GRATIE GODS, KONING DER NEDERLANDEN, PRINS VAN ORANJE-NASSAU, GROOT-HERTOG VAN LUXEMBURG, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat *Manuel Paulino* bij de wet van den 11den Julij 1857 (*Staatsblad* n°. 28) is genaturaliseerd; dat die naturalisatie krachtens de laatste alinea van art. 9 der wet van den 28sten Julij 1850 (*Staatsblad* n°. 44) is vervallen; dat hij daarna aan Ons zijn verlangen heeft te kennen gegeven om op nieuw als Nederlander te worden genaturaliseerd, en tevens, door overlegging der bewijsstukken, opgenoemd in art. 6 der laatstgenoemde wet, heeft doen blijken van het bezit der vereischten, voorgeschreven in art. 5 dier wet;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Eenig artikel.

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan *Manuel Paulino*, scheepsgezagvoerder, geboren te *Bombay* (Britsch Indie), wonende te *Tjilatjap* (eiland *Java*).

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle ministeriele departementen, autoriteiten, collegien en ambtenaren, wien zulks aangaat, aan de naauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te Wiesbaden, den 19den Augustus 1859.

WILLEM.

De Minister van Justitie,
C. H. B. BOOT.

Uitgegeven den *zes en twintigsten* Augustus 1859.
De Directeur van het Kabinet des Konings,
DE KOCK.

Bij besluit van 2 September 1859, n°. 44, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

1°. tot ijker van het vaatwerk te Utrecht en te Maarssen te benoemen *W. Lingmont*, commies roeijer bij 's Rijks belastingen te Utrecht, en zulks in de plaats van J. W. Verburgt, overleden;

2°. aan den arrondissements-ijker der maten en gewigten te Utrecht eervol ontslag te verleenen uit de hem voorloopig opgedragen betrekking van ijker van het vaatwerk te Maarssen.

Bij besluit van den 2den dezer, n°. 45, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

1°. aan de nagemelde officieren bij de dienstdoende schutterijen, op hun verzoek, eervol ontslag te verleenen, te weten:

bij de dienstdoende schutterij te Zalt-Bommel:
aan *H. Vermeulen*, als 1ste luitenant;
bij de dienstdoende schutterij te Rotterdam:
aan mr. *L. Adriani* en aan *L. M. A. Muntz*, als 2de luitenants, wegens het met der woon verlaten van het Rijk;
bij de dienstdoende schutterij te Zaandam:
aan *W. H. Smit* Wz., als 2de luitenant, uit hoofde van verandering van woonplaats;
bij de dienstdoende schutterij te Kampen:
aan *J. B. Bik*, als 2de luitenant, uit hoofde van verandering van woonplaats;

2°. mede een eervol ontslag te verleenen aan *B. Adema*, als kapitein bij de dienstdoende schutterij te Leeuwarden, uit hoofde van verandering van woonplaats;

3°. te benoemen:

bij de dienstdoende schutterij te Zalt-Bommel:
tot 1sten luitenant *J. J. van der Grient*, thans 2de luitenant;
tot 2den luitenant *H. A. van de Garde*, thans schutter;
bij de dienstdoende schutterij te Rotterdam:
tot 2den luitenant *G. van Houten* en *J. N. van Houten*, thans schutters;
bij de dienstdoende schutterij te Zaandaam:
tot 2den luitenant *H. P. Vogel*, thans korporaal;
bij de dienstdoende schutterij te Leeuwarden:
tot kapitein mr. *F. de Haan*, thans 1ste luitenant;
tot 1sten luitenant mr. *H. Albarda*, thans 2de luitenant;
tot 2den luitenant mr. *S. van Huersma Buma*, thans korporaal.

Bij besluit van 4 September 1859, n°. 51, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, met ingang van 15 September aanstaande, aan mr. *P. M. Tutein Nolthenius*, op zijn verzoek, eervol ontslag te verleenen als burgemeester der gemeente Haarlem.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 3den September 1859, n°. 81, is benoemd tot president van het provinciaal geregtshof in Overijssel mr. *G. T. J. Wicherlink*, thans raadsheer in hetzelve hof.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Bij beschikking van den 2den September 1859, is aan *J. Hebbelijnck Hennefreund*, particulier te Sluis, c. s. tot wederopzegging, vergunning verleend voor eene schroefstoombootdienst tot vervoer van reizigers, goederen en vee tusschen Sluis en Brugge, en tusschenplaatsen.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

Gelet op de artt. 41 en 42 der wet van den 13den Augustus 1857 *Staatsblad* n°. 103),

maakt bekend, dat de examens voor het verkrijgen van acten van bekwaamheid tot het geven van school- en van huisonderwijs, voor de tweede maal in het loopende jaar zullen worden gehouden op Maandag den 10den October aanstaande en volgende dagen; dat zij, die een dezer examens wenschen af te leggen, zich uiterlijk op den 26sten September eerstkomende behooren aan te melden bij den schoolopziener van het district, waarin zij wonen, of, van buiten 's lands komende, voornemens zijn zich te vestigen, met opgave van de acte, die zij verlangen, en met overlegging van een of meer getuigschriften van hun goed zedelijk gedrag en van hunne geboorte-acte; terwijl de dag en plaats van het examen hun door den schoolopziener zullen worden bekend gemaakt.

's Gravenhage, den 19den Augustus 1859.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN TETS.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,

In aanmerking nemende, dat de Rijkstelegraafdienst weldra eene verdere uitbreiding van het personeel, op de kantoren werkzaam, zal vorderen,

Brengt ter kennis van de belanghebbenden:

1°. Tot opleiding en oefening van telegrafisten voor de dienst van den Rijkstelegraaf wordt, na vergelijkend onderzoek, een aantal van hoogstens twintig leerlingen toegelaten, om op nader aan te wijzen plaatsen onderrigt te ontvangen.

2°. De leerlingen ontvangen eene bezoldiging van één gulden daags, en kunnen, na voldoende blijken van geschiktheid gegeven te hebben, dingen naar de betrekking van telegrafist der derde klasse, op eene jaarwedde van *acht honderd gulden*.

3°. Voor het vergelijkend onderzoek om als leerling te worden toegelaten, moet men zich vóór of uiterlijk op den 15den November 1859 bij het Departement van Binnenlandsche Zaken hebben aangemeld, met een *op zegel* geschreven adres, bevattende naauwkeurige opgaaf van naam, voornamen en woonplaats. Gelijktijdig moeten worden overgelegd bewijsstukken, waaruit blijkt dat men is:

a. Nederlander;
b. geboren in een der jaren 1829 tot 1838 ingesloten;
c. van een gezond ligchaamsgestel en zonder gebreken, met name doofheid en bijziendheid, volgens schriftelijke verklaring na den 1sten October 1859 afgegeven door een erkend geneesheer, wiens handteekening door het gemeentebestuur zijner woonplaats moet zijn gewaarmerkt;
d. van onberispelijk gedrag, volgens schriftelijke verklaring, na den 1sten October 1859 afgegeven door of van wege het gemeentebestuur van des verzoekers vaste woonplaats.

4°. Het vergelijkend onderzoek, waartoe de belanghebbenden nader worden opgeroepen, heeft plaats te 's Gravenhage op den 1sten en 2den December 1859.

5°. De mededingenden moeten blijken geven van ervaren te zijn in:

a. het schrijven van zeer leesbaar schrift;
b. de Nederlandsche, Hoogduitsche, Engelsche en Fransche talen;
c. het maken van een opstel in eene dezer vier talen;
d. de beginselen der cijferkunst met de leer der evenredigheden, die der gewone en tiendeelige breuken, de kennis van de Nederlandsche maten en gewigten en het rekenen zonder feilen;
e. de eerste beginselen der stel- en meetkunst;
f. de eerste gronden van het regtlijnig teekenen.

6°. De adressen, om tot het vergelijkend onderzoek te worden toegelaten, worden buiten beschikking gehouden, zoo zij òf als *ongezegeld* vallen in de termen van art. 8 der wet van 3 October 1843 (*Staatsblad* n°. 47), òf verzoeken behelzen om ontheven te worden van één of meer bepalingen, hierboven onder 3 en 5 aangewezen, hetzij nopens de grenzen van den ouderdom, hetzij omtrent de vakken, waarvan de kennis wordt verlangd.

7°. Personen, vroeger vergelijkend onderzocht, doch op wie toen de keuze niet is gevallen, moeten zich, zoo zij tot het aanstaande vergelijkend onderzoek wenschen te worden toegelaten, daartoe op nieuw bij gezegeld verzoek schriftelijk aanmelden, met overlegging der, zooveel noodig aangevulde bewijsstukken, overeenkomstig het gevorderde bij n°. 3.

8°. Personen die reeds tweemaal vergelijkend zijn onderzocht, doch op wie de keuze niet is gevallen, worden niet meer toegelaten.

's Gravenhage, den 25sten Julij 1859.

VAN TETS.

RIJKSTELEGRAAF.

Te *Leoben* in Stiermarken en te Civita Vecchia en Terni in den Kerkelijken Staat, zijn telegraafkantoren geopend, in het eerstgenoemde met beperkte dagdienst, tegen 4.20 gl. per enkel berigt van alle Nederlandsche kantoren, en de beide overige met gewone dagdienst en op de gewone voorwaarden over het grenspunt bij Ferrara bereikbaar gesteld.

In Keurhessen zijn te Alt-Morschen, Bebra, Carlshafen, Gerstungen, Grebenstein, Guntershausen, Guxhagen, Hoenebach, Hofgeismar, Hümme, Liebenau, Melsungen, Moenchehof, Rotenburg en Warburg, spoorwegtelegraafkantoren geopend en voor zoover de spoorwegdienst het toelaat voor het algemeen verkeer over Cassel bereikbaar gesteld. Voor een berigt van 1 tot 20 woorden wordt, te rekenen van Cassel, 0.60 gl. betaald, met opklimming van 0.30 gl., voor iedere 20 woorden daarenboven.

De berigten moeten in den tekst de aanwijzing bevatten » van Cassel telegraphisch."

De regelen nopens de woordentelling en de aanwijzing der bezorging buiten de telegraaflijnen, zijn dezelfde als voor de staten der Duitsch-Oostenrijksche telegraafvereeniging.

Voor bezorging buiten de lijn per bode als anderzins is het werkelijk uitgeschoten bedrag verschuldigd en telken male met de afzenders, die daarvoor hebben borg te stellen, te verrekenen.

De kantoren te *Keckskemet* en *Kollin* zijn met beperkte dagdienst en dat te Wartzen met gewone dagdienst weder geopend. Te Meran, Trient en Roveredo is gewone dagdienst ingevoerd.

Voor berigten naar Königshütte, dat van het spoorwegdiensttelegraafkantoor van dien naam eene halve Duitsche mijl verwijderd is, is voortaan het gewone bodeloon of postporto te heffen.

's Gravenhage, den 5den September 1859.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN TETS.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

In ons vorig nommer is medegedeeld wat Koning Victor Emanuel geantwoord heeft aan de deputatie welke hem het besluit der Toscaansche volksvertegenwoordiging tot vereeniging des lands met Piemont kwam overbrengen. Zoo men naar de aanmerkingen van den Parijschen *Constitutionnel* oordeelen mag, is dat antwoord geheel in den geest van het Fransche gouvernement. Dat ministeriele blad zegt in zijn nommer van gisteren: » De Koning heeft de mededeeling der deputatie zoo beantwoord, als wij van zijne wijsheid en voorzigtigheid verwachtten. Doch degenen welke sedert eene maand op eene stellige weigering of eene gave en eenvoudige aanneming aandrongen, zullen door dat antwoord waarschijnlijk in verlegenheid gebragt worden. Koning Victor Emanuel legt de regtschapene verklaring af, dat hij in de tegenwoordige tijdsomstandigheden geene vrijheid meent te hebben om het aanzoek der bevolking van Toscana volstrekt af te wijzen noch om het zonder voorbehoud in te willigen. Immers elke verandering der grondgebiedsverdeeling in Italie is eene zaak van zoo veel gewigt geworden, dat zij voortaan een Europeesch vraagstuk uitmaakt. Sardinie nu, wel verre van Europa's tusschenkomst te duchten, lokt ze uit en beroept zich op deszelfs onpartijdig oordeel.

» Dit beroep zal gehoor vinden.

» Engeland, het vrijzinnige Engeland, komt eindelijk voor zijne ingenomenheid met Italie uit. Het zal, zoo veel in zijn vermogen is, — dit lijdt bij ons geen twijfel — de politieke feilen van zijn vorig bewind weder willen goedmaken. Had het zich zonder achterhoudendheid bij ons aangesloten tijdens wij op het diplomatieke terrein de eerste stappen ten behoeve van Italie deden, dan zou het voorzeker grooten invloed op Oostenrijks besluiten hebben uitgeoefend, en misschien zou het de wereld behoed hebben voor de jammeren van eenen strijd, welks roemrijke afloop de smartelijke verliezen, die hij te weeg bragt, niet heeft doen vergeten. Maar vergat Engeland destijds zijne rol, miste het sedert de eer van met ons zijn bloed voor de zaak des regts en der geregtigheid te storten, men mag, zonder vrees voor nieuwe misrekeningen, van hetzelve verwachten dat het thans niet weigeren zal die zaak met zijne stem en zijnen grooten invloed te ondersteunen.

» Rusland heeft onder de regering van eenen vorst, wiens lust het is boeijen te slaken, steeds onveranderlijk hetzelfde gevoelen voorgestaan. Het heeft ten allen tijde betuigd hoe gunstig het voor de onafhankelijkheid van een edel en ongelukkig land gestemd was.

» In Duitschland eindelijk wordt thans de beduidenis en de ware strekking der groote gebeurtenissen van den jongsten tijd (daargelaten eenige te laat gekomen verdedigers eener verouderde staatkunde) door de schranderste hoofden begrepen; zij zijn verre van zich tegen de voltooijing dier gebeurtenissen te willen aankanten.

» Wat Frankrijk betreft, men heeft het aan het werk gezien. Terwijl de geheele wereld onverschillig of vijandig jegens Italie was, trad Frankrijk zonder aanzelen op ter verdediging van een verdrukt volk; en het is dus niet te verwachten dat het weigeren zal degenen, welke het met zijne wapenen ondersteund heeft, thans met goeden raad bij te staan. Koning Victor Emanuel mogt dus, toen hij in zijn antwoord den Keizer, zijnen edelmoedigen bondgenoot, eene ongevergde hulde bragt, een blijk van vertrouwen en tevens een bewijs van erkentelijkheid geven.

» Met het oog op zoo veel toegenegenheid handelde Koning Victor Emanuel wijs, toen hij de bevolking van Midden-Italie uitnoodigde om kalm en geduldig te wachten tot dat Europa in raadsvergadering haar lot beslissen zou. Het was eene edele verklaring van hem, dat zij zich op de regtvaardigheid van zulk eene regtbank kon verlaten."

— Daar Koning Victor Emanuel de uitspraak van Europa in de zaak der Italiaansche hertogdommen heeft ingeroepen, is er weder meer vooruitzigt op het houden van een Europeesch congres tot regeling der Italiaansche aangelegenheden. » Wij behoeven naauwlijks te doen opmerken — zegt het Parijsche *Journal des Débats* in zijn nommer van gisteren — dat de zamenroeping van een Europeesch congres door de houding van den Koning van Sardinie in deze zaak meer en meer noodzakelijk en waarschijnlijk wordt. Een ieder in Europa heeft thans gewigtige redenen om de zamenroeping van een congres te wenschen, ja zelfs te vorderen. Koning Victor Emanuel is, blijkens zijn antwoord, van oordeel dat door het besluit der Toscaansche volksvertegenwoordiging voor de kroon van Sardinie zekere regten ontstaan zijn, waarover door Europa in hoogsten aanleg uitspraak gedaan moet worden. Het Fransche gouvernement, hetwelk zich te Villafranca heeft verbonden om het herstel van het gezag der wettige vorsten in Midden-Italie niet tegen te werken maar het zelfs met zijne raadgevingen te bevorderen, doch hetwelk tevens voornemens is geen geweld tot bereiking van dat doel te bezigen noch door anderen te laten bezigen, heeft steeds den wensch doen blijken om de groote mogendheden tot eene gezamenlijke regeling der Italiaansche aangelegenheden te vereenigen. Oostenrijk schijnt van den weerzin, dien het aanvankelijk tegen het houden van een congres had, teruggekomen te zijn, hetgeen zich ligt laat verklaren als men bedenkt dat de staat der zaken in Midden-Italie zekerlijk door het houden van een congres niet ongunstiger voor hetzelve en voor zijne bondgenooten zou kunnen worden, dan hij thans is ten gevolge van de wilsverklaring der hertogdommen, van Sardinie's voorwaardelijke aanneming en van Frankrijks wachtende houding. Het Engelsche gouvernement, hetwelk voor de vereeniging der hertogdommen met Sardinie gestemd schijnt te zijn, heeft altijd gewenscht een congres te zien beleggen en aan deszelfs beraadslagingen deel te nemen, onder beding alleen dat dit congres iets anders zou kunnen doen dan de te Villafranca gemaakte bepalingen eenvoudig te bekrachtigen. Aan Pruissen kan het niet anders dan genoegen doen, wanneer het aan de regeling der Italiaansche aangelegenheden deel neemt, terwijl het zich den last en de gevaren eener gewapende tusschenkomst niet heeft behoeven te getroosten. Wat Rusland betreft, welke mogendheid het eerst in Europa van een congres gesproken heeft, het schijnt nu nog even zeer met dat denkbeeld ingenomen te zijn als in den beginne, en men verzekert dat het nog moeite doet om hetzelve aan de andere mogendheden aan te bevelen. De thans onttroonde vorsten van Midden-Italie eindelijk moeten ook wenschen dat Europa, als de onderteekenaar der verdragen krachtens welke zij onlangs nog de regering voerden, geroepen worde om hun lot te beslissen. De voorwaardelijke aanneming der souvereiniteit over Toscana door den Koning van Sardinie en zijn plegtig beroep op de uitspraak van Europa zullen den loop der gebeurtenissen bespoedigen, en ongetwijfeld de zamenroeping van een congres ter behandeling van zoo veel moeijelijke vraagstukken ten gevolge hebben."

ITALIE.

De *Wiener Zeitung*, het officiele blad van het Oostenrijksche gouvernement, wederspreekt in zijn niet-officieel aanhangsel verontrustende geruchten betreffende den gang der beraadslagingen te Zürich. Het blad zegt hoop te hebben dat de werkzaamheden der Züricher conferentie tot een goed einde zullen leiden; het beschouwt de voortdurende tegenwoordigheid eener Fransche legerafdeeling in Italie niet als eenen voorbode van nieuwe oneenigheden tusschen de mogendheden, maar als eenen waarborg voor het behoud van orde en rust in Italie.

— Men schijnt in Toscana wel tevreden te zijn met het antwoord van Koning Victor Emanuel op het voorstel tot vereeniging van dat land met Sardinie. Toen men te Florence per telegraaph kennis van dat antwoord had ontvangen, had er eene illuminatie en andere openbare vreugdeblijken van wege de regering en ook van de zijde des publieks plaats.; en het gemeentebestuur vaardigde eene proclamatie uit, waarin de vereeniging van Toscana met Piemont als eene schier uitgemaakte zaak werd voorgesteld.

— In het hertogdom Parma moeten den 4den dezer de verkiezingen tot zamenstelling eener vertegenwoordigende vergadering gehouden zijn. De vergadering zou den 7den dezer bijeen komen.

— Een bij het Parijsche *Journal des Débats* ontvangen schrijven uit Rome van 30 Augustus jl. behelst het volgende:

» Eenige dagen geleden dacht men, dat er weder krijgsbewegingen tegen de in opstand zijnde provincien van den Kerkelijken Staat ondernomen zouden worden; het bevel daartoe was ten derden male gegeven, maar het is ten derden male weder ingetrokken.

» De Fransche gezant, de heer de Grammont, is uit Frankrijk teruggekomen en heeft gisteren met den Heiligen Vader een onderhoud gehad, hetwelk ruim twee uren heeft geduurd. De gezant verklaarde dat, hoewel het niet regtstreeks Frankrijks belangen betrof, de Keizer evenwel gaarne zou zien dat de Legatien, onder zekere van weêrszijden gewillig aan te nemen bedingen, weder onder het weldadige gezag van den Heiligen Vader kwamen. Zij zouden, bij voorbeeld, het bestuur, hetwelk zij zich zelve hebben gegeven en waarmede zij tevreden schijnen te zijn, kunnen behouden, en verder eene schatting alsmede belastingen, gelijk als op het tijdstip der feitelijke scheiding, kunnen betalen. Aan zoodanige voorwaarden, zeide de gezant, zou Bologna zich waarschijnlijk onderwerpen, indien zij van eene bevriende zijde aanbevolen wierden; er zou dan te Bologna een pauselijk gouverneur gevestigd blijven, wiens tegenwoordigheid een blijk van het oppergezag van den Heiligen Vader zou zijn; maar in alles, uitgezonderd de diplomatie, zou er eene volkomen afscheiding plaats hebben.

» Ook voor het overige van den Kerkelijken Staat zijn door den gezant hervormingen aanbevolen, in zoo gematigde bewoordingen dat de Heilige Vader niet over de geringste verkorting zijner vrijheid kon klagen. De aanbevolen hervormingen zijn, naar het schijnt, dezelfde, welke reeds in 1857 van Frankrijks zijde voorgeslagen zijn.

» Daarbij werd door den gezant de verklaring gevoegd dat de inlegering van Fransche troepen in den Kerkelijken Staat niet onbepaald kon voortduren maar noodwendig een einde moest nemen; wanneer dit zou moeten plaats hebben, werd niet bepaald gezegd; maar het is te denken dat dit tijdstip in den loop van het aanstaande jaar, en welligt in de eerste helft daarvan, zal gekomen zijn. De Heilige Vader dient zich alzoo eene eigene krijgsmagt, waarmede iets uit te rigten is, te verschaffen, en steun in de stemming zijner eigene onderdanen te zoeken, daar Oostenrijk niet weder zal tusschen beide komen. Mogt welligt eene derde magt [Napels] zich in de zaken van Midden-Italie willen mengen, en mogt Sardinie als Italiaansche mogendheid zich tegen die inmenging kunnen en willen verzetten, dan zou er voor Frankrijk waarschijnlijk geene genoegzame

reden bestaan om zulks te beletten, terwijl Sardinie welligt, regtstreeks of zijdelings, door Engeland zou worden ondersteund. Ziedaar, wel niet in de eigen woorden maar in de hoofdzaak, wat er in dat onderhoud gesproken is."

ENGELAND.

In de dagbladen van Britsch Indie leest men thans eene depêche van den gouverneur-generaal aan de regering der landstreek Punjaub, ter beantwoording van een verzoek van protestantsche zendelingpredikers om in de openbare gevangenissen op vaste uren toegelaten te worden ten einde er het evangelie te prediken. De gewezen landvoogd van Punjaub, sir John Lawrence, en andere hooge overheden van Indie hadden geadviseerd dat dit verzoek, onder zekere bedingen en voorzorgmaatregelen, ingewilligd kon worden; maar de gouverneur-generaal heeft het afgewezen. In de boven gemelde depêche, gedagteekend te Calcutta den 10den Mei jl., zegt de secretaris van het Indische gouvernement onder anderen: » Het is het oordeel van Zijne Excellentie in rade, dat er bezwaarlijk een stap zou kunnen worden bedacht welke door de inlanders ligter misverstaan en als eene logenstraffing onzer belofte van onzijdigheid in godsdienstzaken opgevat zou kunnen worden, dan de inwilliging van het bedoelde verzoek. Het zou niet te ontkennen zijn dat wij, het aanbevolen gebruik aannemende, den gang van de regtspleging en van het burgerlijk beheer en derzelver hulpmiddelen ter bereiking van godsdienstige bedoelingen dienstbaar maakten. Het is nog het vaste geloof van de inlanders, dat wij belijders van de Hindosche godsdienst soldaat gemaakt en hen gelast hebben geweerpatronen af te bijten, met het doel om hen tot het christendom te bekeeren. Het zou niet raadzaam zijn, ons bloot te stellen aan de verdenking dat wij menschen tot opsluiting in onze gevangenissen veroordeelen ten einde datzelfde doel te bevorderen onder voorwendsel van regt te doen.

» Ik heb alzoo in last, tot onderrigt voor den luitenant-gouverneur en voor het publiek, mede te deelen, dat het niet geoorloofd is eenen zendeling in eene gevangenis toe te laten met het doel om er te prediken, tenzij door eenen gevangene aanzoek om de komst van eenen zendingprediker gedaan worde. Ik moet er bijvoegen dat het in de adviesen aanbevolen gebruik niet strookt met het beginsel van onzijdigheid in godsdienstzaken, hetwelk het gouvernement bij al zijne maatregelen wil in acht nemen, en welks naleving het aan zijne dienaren voorschrijft als regel voor al wat zij in hunne ambtsbetrekking doen."

De depêche herinnert verder dat dit punt reeds eenige jaren geleden in denzelfden geest beslist is geworden, en eindigt met eene scherpe berisping der ambtenaren, welke thans naar aanleiding van hetzelve nodeloos het onderwerp van de staatkunde des gouvernements in godsdienstzaken hebben te berde gebragt en daaromtrent denkbeelden hebben voorgestaan, welke met de stellige en onlangs nog herhaalde bevelen der hooge regering in lijnregten strijd zijn. » Het is het verlangen van den gouverneur-generaal in rade (zegt de depêche), dat de gewoonte om over politieke onderwerpen van algemeenen aard aanmerkingen te berde te brengen en eene soms langdurige discussie te voeren, gelijk in den laatsten tijd door ondergeschikte beambten van de uitvoerende magt in sommige gedeelten van Indie, met al te gereede toelating van het plaatselijke bestuur, dikwerf is geschied, niet aangemoedigd maar tegengegaan worde."

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 6den September* 1859.

Door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie is, onder dagteekening van 6 Julij 1859, afgekondigd de onderstaande ordonnantie.

» IN NAAM DES KONINGS!

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch Indie;

Den Raad van Nederlandsch Indie gehoord;

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doet te weten:

Dat Hij,

in aanmerking nemende:

dat het der Regering gebleken is, dat in de laatste jaren vele ingezetenen van Java en andere eilanden, behoorende tot Nederlandsch Indie, hunne woonplaatsen verlaten, met het doel of onder voorwendsel om zich naar de, volgens hunne belijdenis, heilige plaatsen van Mekka en Medina te begeven, zonder van voldoende middelen tot het doen der heen- en terugreis voorzien te zijn, of voor de verzorging van hunne achterblijvende gezinnen, gedurende hunne afwezigheid, maatregelen genomen te hebben;

dat het gevolg daarvan is, dat vele welgezinden onder weg van kommer en gebrek omkomen, terwijl hunne betrekkingen in ellende blijven verkeeren, en anderen terugkomen, zich den naam van *hadji* aanmatigende en daarvan de kleederdragt aannemende, zonder ooit de heilige plaatsen te hebben bezocht;

dat uit een opzettelijk daartoe ingesteld onderzoek is gebleken, dat van 12,985 personen, aan welke in de laatste zes jaren passen naar Mekka zijn uitgereikt, slechts 5594 zijn teruggekeerd, van welke laatsten een niet onaanzienlijk getal vermoed wordt nimmer Mekka te hebben bereikt;

dat deze toestand, welke aan vele regenten en hoofden en andere achtingwaardige Mohammedanen ergernis geeft, dringend voorziening eischt;

en willende maatregelen van voorziening ter zake nemen;

lettende op de artt. 20, 29, 31 en 33 van het Reglement op het beleid der regering van Nederlandsch Indie,

heeft goedgevonden en verstaan;

Art. 1. Ieder, hetzij man of vrouw, behoorende tot de inheemsche bevolking onder het gezag der Nederlandsch-Indische Regering, die zich ter bedevaart naar Mekka wenscht te begeven, blijft gehouden zich bij het bestuur van het gewest zijner inwoning te voorzien van een reispas.

Art. 2. Deze passen moeten worden aangevraagd door tusschenkomst van de betrokken regenten, of bij ontstentenis van dezen, van zoodanige hoofden als de regenten vervangen. Geene passen worden verleend dan op hunne voordragt en verklaring, dat de aanvragers om passen de middelen bezitten voor de heen- en terugreis, en behoorlijk hebben voorzien in het onderhoud hunner achterblijvende betrekkingen gedurende hunne afwezigheid.

Art. 3. Wanneer de houder van eenen pas naar Mekka op plaatsen komt, waar een Nederlandsch consul of consulair agent gevestigd is, is hij verpligt dien aan denzelve ter visa aan te bieden.

Art. 4. De van de reis teruggekeerde personen zijn gehouden bij hunne terugkomst in Nederlandsch Indie zich onverwijld aan te melden bij het bestuur der plaats hunner eerste aankomst en daar te doen afteekenen den aan hen verleenden reispas, welke alsdan geldig zal zijn voor de verdere reis naar de plaats hunner bestemming.

Daar aangekomen zijnde, moeten zij zich onverwijld aanmelden bij het gewestelijk bestuur, waarvan, zoomede van hunne terugkomst, op den pas, die in hun bezit wordt gelaten, aanteekening wordt gehouden.

Art. 5. De van de bedevaart naar Mekka teruggekeerde personen zullen zich voorts aanmelden bij den regent, of het dezen vervangende inlandsche hoofd, binnen wiens ressort hunne woonplaats gelegen is, en zal deze, in tegenwoordigheid van eenen priester en des geraden geacht ook van eenen achtingwaardigen *hadji*, zich door ondervraging overtuigen, of de teruggekeerde werkelijk de heilige plaatsen heeft bezocht, en bij bevinding dat dit zóó is, hem daarvan een certificaat uitreiken, door de bij het onderzoek aanwezigen en den belanghebbende mede onderteekend, waarvan door den regent wordt kennis gegeven aan het hoofd van gewestelijk bestuur.

Zij die bij dit onderzoek blijken Mekka niet te zullen hebben bezocht, bekomen geen certificaat en mogen niet dragen de voor *hadjis* bestemde kleeding, op straffe eener boete van f 25 tot f 100 voor elke overtreding.

Gelijke straf is van toepassing op hen die in verzuim zijn gebleven bij hun vertrek naar Mekka een reispas te ligten, zoomede op het verzuimen van het bepaalde bij de artt. 3 en 4.

Art. 6. Van de voor bedevaartreizen naar Mekka verleende reispassen worden door de hoofden van gewestelijke besturen aangehouden afzonderlijke registers, volgens het aan deze ordonnantie gehecht model, waarin ook aanteekening wordt gehouden van de teruggekeerde bedevaartgangers.

En opdat niemand hiervan onwetendheid voorwende, zal deze in het *Staatsblad van Nederlandsch Indie* geplaatst, en voor zoo veel noodig in de inlandsche en Chinesche talen aangeplakt worden.

Gelast en beveelt voorts, dat alle hooge en lagere collegien en ambtenaren, officieren en justicieren, ieder voor zoo veel hen aangaat, aan de stipte naleving dezer de hand zullen houden, zonder oogluiking of aanzien des persoons.

Gedaan te Batavia, den 6den Julij 1859.

CH. F. PAHUD.

De Algemeene Secretaris,

A. LOUDON."

Heden wordt van regeringswege, ten behoeve der kamers van koophandel en fabrieken, vermeld bij § 2 der circulaire in de *Staats-courant* van 29 Junij 1852, verzonden:

1°. eene gedrukte opgaaf betreffende den handel en de scheepvaart van Groot-Britannie en Ierland over de maand en de zeven maanden, geëindigd 31 Julij 1859; en

2°. eene gedrukte opgaaf van de hoeveelheden suiker, melassen en rhum in Groot-Britannie ingevoerd en verbruikt sedert 1842 tot 5 Julij 1859.

Volgens opgaven van het Ministerie van Finantien is aan de verschillende kantoren van 's Rijks accijnsen over Augustus jl. ontvangen aan suiker-acijns in hoofdsom, opcenten en zegel een bedrag van *vijf en negentig duizend twee honderd dertig gulden negen cents.*

WATERHOOGTE IN DE HOOFD-RIVIEREN.

September.	Rivieren.	Waarnemings-punten.	Rivierhoogte: boven of beneden Amst. peil.	Rivierhoogte: boven of beneden de nul der oude schaal.	Tijdstip.	In 24 uren: gewassen.	In 24 uren: gevallen.
5	BOVEN-RHIJN.	*Keulen*,	+ 37 50	+ 1.65	8 ure	0.11	„
5	WAAL.	*Nijmegen*,	+ 7.61	+ 1.39	8 „	0.01	„
5	NEDER-RHIJN.	*Arnhem*,	+ 7.70	+ 0.79	8 „	0 01	„
5	GELDERSCHE IJSSEL.	*Westervoort*,	+ 8.19	+ 0.82	8 „	„	„
4	BOVEN-MAAS	*Maastricht*, (brug)	+ 42.30	+ 0.10	8 „	„	„
4		*Maastricht*, (hoofdsluis)	+ 41.42	„	8 „	„	0.03
5		*Grave*,	+ 4.90	+ 0.05	8 „	„	„
5	NIEUWE MAAS	*Brielle* H. W.	+ 0.41	„	8 u. 45 m.	„	0.16
		L. W.	— 0.70	„	5 u. 0 m.	„	0.16

van Marine te 's Gravenhage, onder nadere goedkeuring, in het openbaar worden aanbesteed:

1°. het leveren en stellen van een Stoompomptuig met toebehooren tot ontlediging van de drooge dokken op het maritime etablissement Willemsoord, in een daartoe te maken gebouw c. a., met inbegrip van al de bouwstoffen en arbeidsloonen;

2°. het maken, leveren en inhangen van twee paar Sluisdeuren van geslagen ijzer voor de nieuwe keersluis in het dokkanaal van genoemd etablissement.

Deze aanbestedingen geschieden ieder bij enkele inschrijving, overeenkomstig artt. 33 en 11 der respective bestekken, welke ter lezing liggen aan het Departement voornoemd, bij de directien der Marine te Amsterdam, Willemsoord, Vlissingen en Hellevoetsluis, en verder op al die plaatsen waar gewoonlijk de bestekken van rijks-waterstaatswerken nedergelegd worden.

Acht dagen vóór de aanbesteding wordt aanwijzing in loco gegeven, terwijl nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Hoofdingenieur van den Waterstaat J. G. van Gendt te Haarlem en bij den Ingenieur Strootman te Nieuwe Diep.

's Gravenhage, den 6den September 1859.

De Minister van Marine,
J. S. Lotsij.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine maakt, met verwijzing naar zijne vroegere advertentie van 28 December 1858, bekend, dat, blijkens eene mededeeling van den Nederlandschen consul te *Melbourne*, er te *Williamstown* (de Zeehaven van *Melbourne*, liggende in de Kolonie *Victoria*, in *Australië*) eene sleephelling bestaat, kostende 1 shilling per Engelsche register ton, voor het ophalen en aflaten, en zes pence, iederen dag per ton, voor het verblijf op de helling.

's Gravenhage, den 9den Augustus 1859.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

Betonning van het Friesche zeegat.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat wegens het verschuren der buitengronden van het *Friesche zeegat* er verandering in de betonning heeft plaats gegrepen.

Het *Noorder-* of *Rifgat* is betond met eene ankerboeivormige uiterton, rood, wit, rood geschilderd, voorts 3 zwarte en 2 witte tonnen; tot 3de witte ton dient de bonte, tevens zwarte ton van het N. O. zeegat.

De uiterton ligt in 130 palmen diepte, op het merk: de zuiderkaap eene halve spaakslengte beoosten de *Noorderkaap* van de *Engelsmansplaat* en de zuidlichttoren van *Schiermonnikoog* Z. Z. O. $\frac{1}{2}$ O.; de koers door dit gat is Z. Z. O. tot de 1ste zwarte en vervolgens Z. Z. W. en Z. t. W.

Het oude middelgat is betond met eene witte buikton als uiterton in 53 palmen diepte op het merk *Peesens*, eene handspaakslengte bewesten de kapen op de *Engelsmansplaat* en de zuidlichttoren van *Schiermonnikoog* Z. O. t. O. w/z O. Verder liggen in dit gat eene witte, eene zwarte en eene bonte ton. De bonte ligt even als de witte tegen de *Noordgronden*, en dient als de zwarte voor het andere vaarwater. De koers daardoor is Z. O. tot O. t. Z. tot voorbij de zwarte ton, waar men in het gemeenschappelijk vaarwater valt.

Met ruime vooral zuidelijke winden is het middelgat goed te bevaren, hetzelve is echter minder geschikt om er in op te werken, wegens de geringe ruimte; op het droogste gedeelte (bij de witte ton) heeft men thans niet minder dan 27 palmen.

De uiterton van het N. O. gat ligt thans op het merk: Wierum bezuiden en op een driesprong met de beide kapen in den zuidlichttoren van *Schiermonnikoog*, Z. $\frac{3}{4}$ O., de koers is tot aan de 1ste zwarte ton, Z. W., dan Z. Z. W. tot de 3de zwarte en van daar zuidelijker naar binnen.

De kompasstreken zijn miswijzend en de diepten gerekend met gewoon laag water.

's Gravenhage, den 11den Augustus 1859.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden, dat het *licht* van *Höievarde*, hetwelk blijkens bekendmaking van het Marine-departement te *Christiania* in de maand Mei dezes jaars werd gebluscht, volgens latere mededeeling van genoemd departement, *met den 1sten September aanstaande* weder zal worden ontstoken.

's Gravenhage, den 25sten Augustus 1859.

De Minister van Marine,
J. S. Lotsij.

BERIGT AAN ZEEVARENDEN.

De Minister van Marine brengt ter kennis van belanghebbenden de navolgende bekendmaking van de regering te *Kaapstad*, nopens de *droogte*, waarop het Nederlandsche schip *Atlas* den 18den Februarij dezes jaars gestrand is.

Zuidpunt van Afrika.

Atlas-droogte.

De *Atlas-droogte* is gelegen op 34° 37′ 30″ Z. breedte, en 20° 22′ 50″ lengte Oost van *Greenwich*.

Zij is klein, niet grooter dan een half acre (ongeveer 20 vierkante roeden) in oppervlakte; op dezelve staat 3 vadem bij laag water; zij is omgeven door eene diepte van $6\frac{1}{2}$—7 vadem water. Het is eene rots, liggende 2 Engelsche mijlen van het strand. Men peilt van dezelve:

den *lichttoren* op kaap *Agulhas*, Z. 86° W., afstand ruim 22 Engelsche mijlen;

Struys Point Z. 82° W., afstand 7 mijlen;

eene *drievoudige*, *binnenlands gelegene en op zich zelve staande Piek* (*Peak*) N. 48° W., welke *Piek* in die peiling een kegel gelijkt.

Zich bij de *droogte* bevindende, wordt de kaap *Agulhas* door *Struys Point* onzigtbaar. De zee breekt over deze rots uitgenomen bij zeer schoon weder, beginnende de rolling op $1\frac{1}{2}$ mijl van het zandige zeestrand. Zeevarenden moeten dit gedeelte der kust (welke laag is) niet nader komen dan op 7 mijlen, op welken afstand zij 20 vadem *zandgrond* zullen vinden. *Struys Point*, in het bijzonder, moet vermeden worden, dewijl van daar ruim 3 mijlen zeewaarts in, klippen onder water liggen, waarover de zee geweldig breekt. *Struys Point* is goed aangegeven op de *Admiraliteits-Schetskaart* (*Admiralty Skeleton Chart*); maar de *kust*, *Oostwaarts* van *Struys Point*, ligt $3\frac{1}{2}$ mijl meer *westwaarts* dan zij op de kaart voorkomt. Het wrak van de *Atlas* (hetwelk bij den oever ligt) zoude anders, volgens de kaart, $3\frac{1}{2}$ mijl op het land zitten.

's Gravenhage, den 17den Augustus 1859.

De Minister voornoemd,
J. S. Lotsij.

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

Bij de *Vijfde* trekking der *Vijfde* Klasse van de 239ste *Staats-Loterij*, op Dingsdag den 6den September 1859, zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers:

N°. 16492 een prijs van 50,000 gulden.
» 16647 » » » 25,000 »
» 821 » » » 1000 »

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. Frieswijk.

MARINE.

De Directeur en Kommandant der Marine te Vlissingen is voornemens, op Vrijdag den 9den September, des voormiddags ten elf ure, in een der localen van 's Rijks Werven, onder nadere goedkeuring van zijne Excellentie den Minister van Marine, aan te besteden:

de uitbaggering met 's Rijks Stoombaggermolen eener hoeveelheid van ongeveer 7000 kub. ellen gronds te zamen, uit de voorhaven als uit het binnendok der Marine te Vlissingen;

en zulks op de voorwaarden die ter lezing liggen van de gegadigden ter Secretarie van het Ministerie van Marine te 's Gravenhage, der Directie der Marine te Vlissingen en ten burele van den Equipagemeester aldaar, benevens in eenige Koffijhuisen zoo te Vlissingen als te Middelburg.

De inschrijvingsbiljetten, op zegel geschreven, zullen moeten bevatten de namen en woonplaats des aannemers en zijner borgen, en op den dag der aanbesteding, vóór 11 ure, zijn bezorgd aan de Secretarie der Marine te Vlissingen.

Kunnende twee dagen vóór de besteding bij den Equipagemeester de nader verlangde inlichtingen verkregen worden.

Vlissingen, 30 Augustus 1859.

De Directeur en Kommandant der Marine,
de Smit v. d. Broecke.

OPENBARE AANBESTEDING,

op Donderdag, den 15den September 1859, 's namiddags ten 6 ure, bij enkele inschrijving:

van het Begrinden van 2932 ellen weg, tusschen het dorp Soeterwoude en de stad Leyden, na aanlegging van de Rijbaan, en de verhooging van 1180 ellen dier Baan, met onderhoud tot den 1sten Mei 1861.

Liggende het Bestek ter lezing op de Secretarie der gemeente Soeterwoude en in het Logement de Burg, te Leyden, van den 12den September af, en zal de aanwijzing beginnen aan het Leuvenbrugje, buiten de Koepoort, op Donderdag den 15den September 1859, 's voormiddags ten 9 ure.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Bij onderhandsche Acte, behoorlijk geregistreerd, is tusschen de ondergeteekenden *Barend Lion Paërl* en *Juda Barend Abraham Rubens* overeengekomen, dat van af 1°. September 1859 de Heer *Juda Barend Abraham Rubens* zal ophouden Deelgenoot te zijn van den tusschen hen in Vennootschap gedreven Commissiehandel, onder de Firma *Paërl, Rubens & Cie.*, en alzoo van af dien dag tot het teekenen der Firma niet meer geregtigd zal zijn, terwijl de Heer *Barend Lion Paërl* den Handel op denzelfden voet en onder dezelfde Firma zal voortzetten.

Amsterdam, 30 Augustus 1859.

B. L. Paërl.
B. A. Rubens.

TELEGRAPHISCHE BEURSBERIGTEN.

Dingsdag 6 September 1859.

Amsterdam.

	pCt.			
Nederl. W. Sch.	$2\frac{1}{2}$	$64\frac{3}{4}$	$64\frac{13}{16}$	—
Dito dito	3	$77\frac{3}{4}$	$77\frac{13}{16}$	—
Dito dito	4	$98\frac{1}{2}$	$98\frac{9}{16}$	—
Syndicaat	$3\frac{1}{2}$	—	—	—
Handel-maatsch.	$4\frac{1}{2}$	129	—	—
Belgie. Bij *Roth. schild*	$2\frac{1}{2}$	—	—	—
Rusl. Bij *Hope en Co.* 1798 en 1816	5	$105\frac{1}{2}$	—	—
Dito 1828–1829	5	103	—	—
Dito 1840	4	$85\frac{1}{4}$	—	—
Stieglitz	4	—	—	—
Dito 1854	5	—	—	—
Dito 1855	5	$101\frac{7}{8}$	—	—
Engelsche	$4\frac{1}{2}$	—	—	—

	pCt.			
Spanje. Nieuwe 3% thans.	$1\frac{1}{2}$	$33\frac{5}{8}$	$34\frac{1}{8}$	$34\frac{1}{8}$
Amortisable:		—	—	—
Buitenlandsche	3	—	—	—
Binnenlandsche	3	$42\frac{1}{2}$	$43\frac{5}{16}$	$43\frac{5}{16}$
Portug. Te Lond.	3	45	—	—
Oostenr. Metall. 1816–1852	5	59	$59\frac{1}{4}$	59
Dito Zilv. Nation.	5	63	$63\frac{5}{16}$	63
Dito Zilver 1849–1854	5	[illegible]	[illegible]	—
Dito 1847–1852	$2\frac{1}{2}$	$31\frac{1}{8}$	$31\frac{3}{16}$	—
Mexico. Londen.	3	—	—	—
Grenada id.	$2\frac{3}{4}$	—	—	—
Venezuela id.		—	—	—
Uitgestelde		—	—	—

Londen.

Consols	3	pCt.	$95\frac{5}{8}$
Mexico			—
Spanje	3	»	34
Dito	$1\frac{1}{2}$	»	—
Venezuela			—
Uitgestelde			—
Grenada			—

Antwerpen.

Metalliek	5	pCt.	$62\frac{1}{2}$
Nat. Metalliek	5	»	$66\frac{1}{4}$
Binnenl. Spanje	3	»	—
Spanje	$\frac{1}{2}$	»	—
Crédit Prom.			

Parijs.

Fr. rente	3	pCt.	69.25
Fr. Créd. Mob.			822
Binnenl. Spanje	3	»	—
Spanje	$1\frac{1}{2}$	»	—
Russische Spoorwegen			—

Weenen.

Metalliek	5	pCt.	
Idem Nationaal			
Wissel Londen			

Van Weenen is geene notering ontvangen.

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.